

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő
Kéziratokat nem adunk vissza.

A turulmadár szárnyai alatt.

Fogaras, 1907. június 1-én.

A turulmadár, a renezánsz kezdi bontogatni himes szárnyait Fogaras felett!

Oh te rég nem látott, kedves madár félve, halkán üdvözölünk, hogy valahogy el ne riadj hozsánna kiáltásainktól.

Fogaras óriási katakombájába, sötét, középkori világába be-be hatol egy-egy reménysugár, mely óriási harcot folytat a világtalan világgal. A sugarak szinte gyilkolják egymást, nagy a harc, nagy a küzdelem: oh uram isten, melyik lesz hát az erősebb?! A győztes!

Fogaras, születése óta: az ígéretések földje, a tervezetések rémes golgothája volt. Ide az eszmék, tervek eljöttek meghalni. Minden jószándékunk a pokolba került s nem a menyországba! Vajjon betelt-e már itt is „az aradi tizenhárom?”

A hadur nem sokalta-e már meg a folytonos pusztulást, a haldoklást, a hosszú némaságot s a gyászt. Már szinte nem is merünk szabadon gondolkodni, nem tudunk bizni a renezánszban, az isteni turulmadárban, mert nálunk úgy szokott lenni minden, hogy már „meg

van“, itt tartjuk a félkezünkben, de a másik kezünkkel elbizakodva hozsánát integetünk s a főséges hit, a szívárvány, a színes pára mint valami elillanó buborék fölpattan s eloszlik a midenségben.

Nagyon sokszor csalódtunk már, becsaptak bennünket s engedjenek meg nyájas olvasóink, ha előre nem zengünk hozsánátát a renezánsz, a turulmadár érkezésének, csak akkor, ha gyémánt szemmel fölértő betűkkel a „Hivatalos Közlöny“-ben látjuk az új érárt, amely csak ez év július második felében fog bekövetkezni, addig pedig még sok víz lefolyik az Olton. Hát ha még korán ujjongunk, korán lelkesedünk s lelkesedésünk csillogó, színes harmatát lassan, csendesen ellepi a dér, a „csalódások“ vigjátéka! . . .

Fogaras fölött olyan ijesztően nagy és sűrű a köd, mely az itteni nép sohajtásaiból szállt föl, keletkezett, hogy kell ahhoz még vagy egy emberöltő legalább is, amely az egyiptomi sötétséget, az évtizedek zsibbadtságát, az óriási csörgő bilincseket Fogarásról föl képes oldani s korántsem elég arra az, hogy a turulmadár s a renezánsz egy-két évig csat-

togtassa csak áldástszóró szárnyait Fogaras felett s azután a fenti madár tovább repülön, hogy újra a kétfejű sasnak adjon lételt, életet; hanem itt állandó renezánszra van szükség, mert mit ér az, ha két-három évig újra föllendül, föltamad Fogaras, csak azért, hogy jöjjön ismét egy „sötét korszak“, amely mint a jégverés egyszerre elpusztítsa a turulmadár, renezánsz alkotásait.

Óhajtjuk, hogy Fogaras ezután ne legyen az elgyöngült, enervált, gyöngye iperátoroknak aziluma, hanem a reprezentálni tudó, erélyes, igazi Cézároknak az otthona, mert jelenleg minden pang, haldoklik Fogarason: úgy az ipar, mint a kereskedelem. Födolog tehát, hogy aki ezután a főispáni bársonyszékben ül, legyen az a maga embere, járjon a saját lábán s legyen lelkestől, testestől a szegény, elhagyatott fogarasi polgárság, a nép védelmezője, pártfogója, édesatyja, a szó teljes értelmében: apostola, messiása!

Hogyha bárki is oda fordul teljes bizalommal valamikor a főispáni szék méltóságához, hát találjon ott mindenki mindenkor egy szerető jó szívet, igazi főispánt. Turulmadár, renezánsz hozd el

TÁRCA.

ENYÉM SE VOLTÁL...

Enyém se voltál s elvesztettelek,
De szívem soha nem feled.
Vérezze bár tövis homlokom:
Te léssz mindig az én világom
Lelkem te ihleted.

Mint gondolát az ezüstös hullám,
Szerelmed dalba ringatom.
Virágszirmon, rejtett völgy öln
Mindenütt csak téged látlak én . . .
Feléd száll sohajom.

Vesztett reményim feldúlt romjain
Kesereg, a múltnak üdve bánt.
Harang, ha cseng... lelkem megremeg
Térdre hullva áldlak s szent neved
Imámba olvad át.

Ha bús magányban, emésztő kínban
Szenvedek s érted sír szemem:
Emléked mint izzó nap fénye
Pusztult tájra égi fényt hintve
Átosillan lelkemen.

Egyed Gábor.

Cencike viszontagságai.

(Folytatás.)

I.

Családi tanács.

— A „Fogaras és Vidéke“ szátmára —
irta: D. H.

Cencike felpattanva: Igen filozofálni tud s ellentmondani még jobban s az ő örökös kritizálásaival még töntré tesz. Mert utóvégre az ember vagy udvarol vagy kritizál. Neki meg mindig más véleménye van mint nekem. Szegőt, pedig kikérem magamnak, hogy bántásák. Nem tudom, hogy filozofálni tud-e, de azt tudom, hogy tetőtől talpig derék, ideális ember s vagy ő hozzá megyek vagy senkihez.

Lujza néni gunyosan: Hogy lehet egy aljegyző ideális, ha még huszár főhadnagy volna —

Cenci: — A Louise néni is mindig a huszár főhadnagyját emlegeti. Hát mért vette el akkor a Derbstadt Mizzit, aki nem volt olyan szép mint a néni, de volt vagy félmilliója.

Lujza néni el akar ájulni, de megelőgszik egy lesújtó pillantással, amit Cencike vet.

Ida néni: — De ezt a Rojanovot meg kellene . . . Cencike szavába vág — Édes

néni ne tessék engem még jobban elkésiriteni. Én Rojanovot gyűlölöm. Eddig is a tantik keserítették el az életemet, most még szerencsétlenebbé akarnak tenni.

A tantikban megalszik a vér ennyi vakmerőség hallatára, aztán egyszerre kitörnek. „C'est irreprochable, aber so was, oh ég, hja a nevelés“, hangzik mindenfelől. S egy hirtelen elhatározással távozni akarnak. Szegény Mama kétségbeesetten igyekszik maradásra birni a megsértett delnöket. Végre is kijelentik, hogy itt maradnak, ha Cencike kimegy a szobából s csak akkor jön be, ha hívják, de csunya háládatlanságát soha meg nem bocsátják ennek a „Trotzkopf“-nak. Cenci örül, hogy szabadulhat, de azért kíváncsi egy kicsit, hogy mit fog a „madár-ijesztő kompánia“ az ő édes Mamukájának tanácsolni, azért az ajtónál csendesen megáll.

A Mama: Hát kedvesem, hogy legyen?

Paula néni, csendesen, már előre is félve, hogy milyen lesz a hatás — Én azt hiszem, a legjobb volna visszaküldeni U.....ba s aztán intézze el a dolgát, ahogy tudja.

A tantik nem szólnak, de ez a csend mutatja, hogy ilyen „éretlen“ dolgot figyelembe sem lehet venni. Künn Cencike szíve hangosan dobog, de a pillanatnyi csend után Marianne néni szólal meg; — Erről szó sem lehet, csak jobban elrontanak.

nekünk csakugyan azt az áldott, jó szívet minél előbb s igazán, hogy lelkesedésünk, örömünk ne váljék ürömmé, hanem *valósággá!* Megbűnhődte már ez a fogaras-megyei szegény nép a multat, s hozz reá vig jövendőt! Ugy legyen! Ne hitges-senek, ne csalogassanak már tovább, mert elég volt!

Halmi Gyula.

Törvényhatósági közgyűlés.

(Folytatás.)

Az alispáni jelentéshez más felszólalás nem is történt s a közgyűlés azt tudomásul vette. Hasonlóképp tudomásul vette a számonkérés-jelentését, — mely szerint a hivatalos szolgálat tekintetében mulasztás vagy hiány nem észleltetett, — a tiszt-, kezelő- s szolgazemélyzet, továbbá a jegyzői, segédjegyző s körorvosi alapok állapotáról 1906-ra vonatkozóan előterjesztett évi jelentéseket is. Az 1906. évi XXI—XXIII. és 1907. évi I—XXII. szentesített tudomásul vétettek. Élénkebb vita fejlődött ki azon belügyminiszteri leirat kapcsán, hol a miniszter az alsóporumbáki körjegyzői és anyakönyvi hivatal elhelyezése iránt intézkedett és kimondotta, hogy a község köteles megfelelő külön helyiségről gondoskodni, mert az nem engedhető meg, hogy e hivatalok az iskola épületében legyenek.

Dr. Senchea indítványozta, hogy a miniszteri leirat ne vétessék tudomásul, hanem engedje meg a közgyűlés, hogy a kérdéses hivatalok az iskola épületében legyenek elhelyezve, ezzel szemben Nagy Lázár bizottsági tag nagyon helyesen kifejti, hogy józan ésszel gondolkozva, nem lehet helyes dolog az iskolát a községi irodával egy épületben elhelyezni, lévén ez ugy az iskolának, a tanuló gyermekeknek, mint a községi szolgálatnak nagy kárára. Flitter

Jeromos biz. tag felvilágosítást ad, hogy ez az iskolaépület régi, ronda, életveszélyes és már ez okból sem lehet ott a hivatalokat elhelyezni, azon épület menyezete egy izben már be is omlott, midőn több egyének élete is veszélyeztetve volt. Végül oly értelmű határozatot hozott a közgyűlés, hogy az ügyben kiegészítéseket rendel el.

A községek közvilágításáról alkotott szabályrendeletet némely módosításokat tett a közgyűlés. E pont előadása után felemelkedett Borzea Miklós bizottsági tag szólásra és kéri, hogy a tárgyak adassanak elő román nyelven is, mivel a jelenlevő bizottsági tagok nagy többsége román, de Dr. Serbán Miklós ellenzi ezt és kéri, hogy az ügyek csak magyar nyelven terjesztessenek elő, miután nagyon sok ügy vár elintézésre és így a bizottsági tagok türelme kimerülne. A közgyűlésen tehát a többi ügyek is csak magyar nyelven adattak elő. Tudomásul vette a közgyűlés és további intézkedést tett a belügyminiszter leirata folytán, hogy az Alsócsa, Oláhujfalu és Alsóárpás községek határain levő nagyobb moesár lacsapoltassék.

Az 1906. évi háztartási-alap költségvetése ügyében érkezett belügyminiszteri leiratot, a fogaras—brassói h. é. vasuti hozzájárulás ügyében, az ország közutjai építése és fenntartása ügyének egységes rendezése, továbbá az 1899. évi I. (a közutakról szóló) törvényeikk reviziója, a közuti kerületi felügyelők szolgálata és hatáskörének megállapítása ügyében leérkezett kereskedelemügyi miniszteri leiratokat a közgyűlés vita nélkül tudomásul vette, — épügy azon leiratát a kereskedelemügyi miniszternek, hol a megyei új korbáz építési céljaira a közuti tartalék-alapból 45.000 korona kölcsön felvételét megengedte. A folyó év elejével életbeléptetett állami anyakönyvi szervezés, vagyis az anyakönyvi kerületek egységesítése folytán 3200 korona államsegélynek mikénti felhasználása ügyében a közgyűlés határozott s a

bemutatott kimutatás szerint az összeg a holbáki és galaci új jegyzőségek között lesz felosztandó.

Zajos tetszéssel vette tudomásul a közgyűlés azon leiratot, hol Ó. és Ujporumbák kisközségeknél Felsőporumbák néven újból való egyesítését rendelte el a belügyminiszter élénk emlékezetében levén a bizottsági tagoknak, hogy alig 2—3 ével ezelőtt engedélyezte a közgyűlés és a miniszter a két község különválását, melyek így most újból kisközségben fognak egyesülni.

Idegen hatóságoktól átiratok rendkívül nagy számban érkeztek a községekhez, de azok minden nagyobb érdeklődés és vita nélkül lettek tudomásul véve, némelyik pártolón lett elfogadva.

A vármegyét érdeklő keblü ügyek során legelőbb a háztartási-alap, megyeház építési-alap, vármegyei nyugdíj-alap, az utalap, a közuti tartalék-alap, a román jogász-, a megyei kórházi-, árva utazási-, a gimnáziumi-, a rendelkezési-, mező- és hegyőri-, katonai beszállásolási-, körorvosi fizetési-, kórházi-, tartalék-, községi állategészségügyi-, elhagyott gyermekek segély-, jegyzői nyugdíj-, gyám-pénztári-, ebadó-, betegápolási-, vármegyei hivatalos lap, állattenyésztési-alapok 1906. évi zárszámadásai lettek előterjesztve és elfogadva, — azután a köz-kórházi alapnak 1908. évre elkészített költségvetése is.

Szünidei fürdőkonviktusok.

Köztudomásu dolog, hogy zsufolt iskoláink légköre nincs hasznára a tanulók egészségének. Diákjaink kevés kivétellel sápadtak, véznák. Amikor azután az iskolai év lejár, bizony keveseknek jut a szerencse, hogy fiatal tagjaikat, horpadt tüdejüket a természet virágos ölében megreperálják.

Humánus lelkü pedagógusok ujal-

Ida néni — Én a férjhezmenést talánam legjobbnak, de mivel hallani sem akar Rojanovról nem szólok többet. Legfeljebb azt ajánlhatom, hogy küldjétek egy évre intézetbe Drezdába.

A Mama — Nem, ebbe meg a férjem nem egyezik bele.

Ida néni: — Persze, ha valaki sovénisza . . .

Louise néni: — Az én időmben..

Tante Marianne: — Aber um Gottes willen, hör einmahl schon mit deinem éternel „az én időmben“ auf. Egy jó gondolatom van. Ha Cenci nem akar sehova menni, hivjatok neki itthon társaságot, tarts neki jourt. Talán kedvet fog kapni aztán a többihez is.

A tanács elfogadja az elnöknő indítványát s elhatározzák, hogy most behívják Cencikét s tante Marianne a lelkére fog beszélni.

Tante Marianne: — Ma ehre petite fille, regardez, ilyen fiatal lányról mit fognak gondolni, ha nem jár sehova. Kutatni fogják az emberek az okát s bárhogy titkolod meg fogják tudni s a hír mindig tovább terjed s ton Szegő is meg fogja tudni s famose mulat majd rajta.

Cenci: — Marianne Tante, Szegő nem olyan...

Louise néni: — Igen, ha más volna, nem mondom, de egy aljegyző — s külön-

ben sem töri nagyon magát utánad, mert jó párhónapja egy sor nem sok, annyit sem irt. Hogy meg kellett érnem, hogy te, a vendencei Lengyel Sándor unokája ilyen emberbe szeretsz, mon Dieu!

Paula néni: — Hidd el drágám az a férfi, aki ilyen könnyen lemond, nem érdemli azt, hogy te busuly utána.

Cencike ennyi támadástól megtörve utolsó kísérletet tesz, hogy őt megvédje: — De ti nem ismeritek őt.

A Mama: — Aranyom, te nem ismered még a világot s a néniknek igazuk van. Megöleli. — Ugy-e te jó kis lányom leszel s hallgatsz az idősebbek szavára. Cenci teljesen megtörve mond igent. A tantik meg csak úgy ragyognak az örömtől s mikor mindent letárgyaltak, diadalmasan távoznak győzelmük színhelyéről.

II.

Cencike jourja.

A Cencike zöld, selyemtapétás szobája, Mindenütt virág. Asztalon, ablakon, consolon, zongorán tubarózsa, fehér szegfű, fehér orgona, fehér rózsák, a Cencike kedvence virágai. Apró asztalkánál ülnek a meghívottak. Ira, gazdag, okos, bájos lány. A fiuk kissé respektálják, mert éles a nyelvecskéje.

Iránke, a felületes, hiu lányok mintaképe. Az anyja mindenáron férjhez akarja adni s ez már szinte a nevetségig megy. Igen szépen énekel.

Idi, hercig, szőke lányka. Még nem igen járt társaságba, minden iránt érdeklődik. Zizike cousinja.

Paula, Böske bosztonkirálynők.

Blanchi, szerelmes Zoltiba, a Cencike unokabátyjába, különösen a Zolti fehér glaci kamasliját tartja elragadónak.

Margit, madonnaarcu szépség. Egyetlen hibája, hogy tulságosan hideg, de pinze nincs. „Északi fény“-nek hívják egymásközt a fiuk.

Paula néni, az egyetlen a tantik közül, akit Cenci meghívott a jourra.

P u b s z i, a kis fekete Mifisztó, egyetlen ügyvéd, háromszor volt vőlegény s milliomos partiet hires, de egyelőre megelégszik avval, hogy Irának teszi a szépet.

J ó s t i, jelenleg szabadságolt huszáronkéntes vom k. u. k. Huszarenregiment Üxhüll Hildebrandt Hütty Hopotichy. Róm elegáns.

Zolti, a Cencike unokabátyja, közgazgatási gyakornok. Mesés hamasint hord s még mesébben racesol.

M i s k a, gyáros; szerelmes Cencike néniébe s mivel az férjhezment, Cencinek akar udvarolni.

D e r r y, tehetséges fiatal óriás. Szép költeményeket irt melyekről — bár ő nem akarja — azonnal rá lehet ismerni, hogy Cencikéhez szólnak. Buskomoly, ahogy egy költőhöz, aki még hozzá szerencsétlen szerelmes illik.

ban az ugynevezett szünidei fürdőkonviktusokkal segítenek részben e bajon. Szegény diákok rendkívül olcsón, vagy teljesen ingyen, tanári felügyelet mellett néhány hétre letelepedhetnek egy-egy egészségesebb tájon és megedződhetnek, erőt gyűjthetnek a következő tanévre. Az eszközök csekélyisége a társadalom áldozatkészségének hiánya egyelőre korlátok közé szorítja a nemes akciót, de remélhető, hogy a szép intézmény mihamarabb megtízszerezi híveit.

A szünidei fürdőkonviktusok eszméjének és intézményének jóra valósságát és diadalát mi sem bizonyítja csattanóssabban, mint az a körülmény, hogy az intézmény megvalósítását az üzleti vállalkozás is megkísérelte. Amit a kevésbé tehetős és szegény gyermekek százai és ezrei részére terveznek, azt ott megtalálják a vagyonosabb szülők gyermekei is, korlátozott számban. Ezen intézménnyel rokon az a Diák-menedékhely is, amelyet Dobsinán terveznek, amely azonban csak alkalmi ingyen szállásul szolgálna a kiránduló ifjúság részére.

Szívesen emlékezünk meg itten két hasonló tervről és vállalatról. Az országos középiskolai tanáregyesületet már évek előtt megkísérelte egy új konviktus szervezését, mely azonban csak két évig tartotta magát. Egy másik, felette érdekes kezdeményezés Glük Frigyes, az ismert emberbarát nevéhez fűződik, aki még 1901-ben kidolgozta és kinyomattatta a budapesti gyermeknyaralók egyesületének alapszabály tervezetét, mely eszméjét a budapesti VIII. ker. iskolaszék

M u k i, honvédhadnagy. Szeret okos lányokkal beszélgetni. Ez egyedüli — bevalótt — gyöngéje.

Frizi, Zézi, Pityu, Lóri, Zsorzi — bosztonhősök.

Leri — előkelő, gazdag fiatalember a tantik férjideálja.

Általános nevetés, csevegés, a tea forr és duruzsol.

Lexi, Paula néniel beszélget: — Meg kell vallanom valamit; muszáj megmondanom, hogy a világ legszerencsétlenebb embere vagyok.

Paula néni — Tudom — A Cenci nem? Lexi igent int.

Paula néni — Én ezt már régen sejttem, mintha semmit sem látnék, de azért figyelem magukat.

Lexi — Nem is hiszi, hogy a Cencike, hogy bánik velem. Alig fogadja a köszönetemet. A minap meg a színházban meg sem akart látni.

Paula néni — Hja, lieber Lexi, annak egyedül csak maga az oka.

Lexi — Hogyhogy?

Paula néni — Épen o napokban mondta a kis lány, hogy rettenetes ez a Lexi, mindig más véleménye van mint nekem a színésznőkről meg pláne.

egyhangulag és lelkes örömmel magáévátette. . . .

A konviktusok eddigi működéséből származó egyik legfontosabb tanulság az, hogy az intézmény sikeres fejlődésének és az egész országra való kiterjesztésének egyik alapfeltétele az érdekelt minisztériumok, az iskolafenntartók, a főváros és a többi hatóságok anyagi és erkölcsi támogatása. Az eddig elért eredmények, amelyek pusztán egy-két áldozatkész és buzgó ember törekvésének következményei, sejtetik, hogy mit és mennyit lehetne az említett tényezők közreműködésével elérni.

Ebbeli céltudatos küzdelmünkben erőt és hitet merithetünk abból, hogy a közökt. minisztérium érdeklődését és támogatását máris sikerült megnyerni és hogy a konviktusok ügyét felkarolta az országos gyermekvédő Liga is.

A szünidei fürdőkonviktusok nagy és az egész országra kiterjedő mértékben való megvalósítására még két mód kínálkozik. Az egyik az, hogy fel kell használni azokat az iskolákat, amelyek erre alkalmasok (internátusok, konviktusok.)

A másik mód, ha az erre alkalmas vidékeken egy-egy állandó konviktust állíthatnánk, mint ez a bpesti szünidei gyermektelep egyesületnek évtizedes munka után sikerült Hegybányán, Zebegegyben és Lellén. Ez azonban csakis a kormány és hatóságok nagyarányú anyagi támogatásával képzelhető el.

Eddigi tapasztalatainkat összefoglalva nagy megnyugvással konstatálhatjuk, hogy a fürdőkonviktusok intézménye rövid fennállása ellenére is szépen fejlődik, de bizva a kellő támogatásban, még fényesebb jövőt merünk neki jósolni.

Egy tanár.

A nőnevelésről.

Ha meggondolom azt, mikép függ az egész emberiség boldogsága az erkölcsi tisztaságtól, az érzelmek, kívánságok ártatlan egyszerűségétől s mikép ezek majdnem kivétel nélkül azon zsenge korban nyomulnak jellemül lelkeinkbe, amikor azok viaszlagyságukkal anyáink gondja, ápolása, képzései, példaadásai alatt állanak; s ha meggondolom, hogy az anyának nevelendő leányt egyedül csak az anya vezetheti be kellőleg az élet kötelességeibe, tudnivalóiba, ő ismeretheti meg vele a szerénységet, a takarékoskosságot, s ha eszembe jut, hogy a nő, a természet rendelése folytán érzelmeink legszébb tárgya, s úgy tartja kezében férje és családja boldogságát mint a fonalat; — továbbá, hogy mily nemes kötelesség teljesítést vár a haza az anyától és hogy az érzelmi világ az övé, amellyel ezer alakban boldogíthat; s ha meggondolom, hogy a világi élet legfinomabb szálai az ő kezébe vannak letéve, melyből áldó kezekkel szöhet az élet boldog vagy boldogtalanságát, — elkerülhetetlennek tartom e modern világ villanydivat korszakában, amelyben kezdetleges nőnevelésünk máris szemelől tévesztette célja

főpontját, hogy komolyan gondolkozzunk afelett, miképen lehet lányainkat célszerűen művelni és az életre előkészíteni.

Jelenleg leányaink művelésének alapját nyújtja kisrészben a család és nagyrészben az iskolák. Különösen az iskolákat, mint a műveltség szülő anyját emlegetik. Szerintem azonban a műveltség finomabb oldalait nem a rideg tudomány adja, s nem az iskolában, hanem a művelt családban és társadalomban sajátíthatók el.

Igy az iskolákat nem tekintem a művelődés célszerű helyének, habár tudományosan képez is. Nem. Mert leányaink nagy része nem lép kereseti pályára, hanem a családban marad, már pedig ezeknek nem csak rideg tudomány kell, sőt még a kereseti pályákra lépőknek is szükségük van a női, anyai, háztartási kötelességek ismeretére, amit pedig az iskola nem nyújt.

Egyedül a család az a hely, hol a gyermek nemcsak az életben szükséges ismereteket szerzi meg, hanem a művelt lelkű anyától a műveltséget is átörökli és a takarékoskosságot által a keresetképeség legnagyobb tőkét nyújtja.

Mivel azonban sok olyan leány van, akinek anyja — maga sem bírván — nem adhat kellő nevelést, vagy pláne árva a gyermek, továbbá mivel a mai „modern“ világ okvetlenül megkívánja az „intézeti“ nevelést, nagyon helyes volna, ha a mai modern iskolák konyhákkal, majorokkal volnának kapcsolatban, ahol a növendékek hetenként két délután foglalkoznának a háztartási dolgokkal.

Ha ez így lehetne, akkor leányaink nevelése nem lenne egyoldalú. De mindaddig, míg ez így nincs, a családi nevelést elébe helyezem az iskolainak, mert az előbbi nem csak műveltséget nyújt, de az életre is előkészít. . .

De amennyiben a lányok nincsenek mindjárt azon kellemes helyzetben, hogy férjhez mehessenek, jó a kereseti pályán is a háziasság. Az önálló pályák közül csakis a tanítónői és nőorvosi pálya az, amelyre nőnek lépnie kell. Az első természetökből kifolyólag alkalmas, a második erkölcsi és társadalmi érdekből.

Ezen eszmék megvalósítása esetén be-töltve látnám a női hivatást eme szép hasonlat szerint is:

„Kezdetben a világ hegy vala, de tüzet hányó folyam, árral rohanó tenger, vész-háborus, homok, kopár, fű és virág nélkül. És im, teremteték a nő, gyönyörű tájfestmény lőn a világ, kieszen zöldelő orom a hegy, szelid folyásu a folyam, tükörsima a tenger és nyájas virány a kopár.“

—d.

H I R E K.

Főgimnáziumi Matiné.

Még élénk és kellemes emlékeztünkben van főgimnáziumunk tavalyi erkölcsi- és anyagilag egyaránt fényesen sikerült első nyilvános szereplése középiskolai ifjúságunk fegyelmezett, magas színvonalu művészies előadásával mindnyájunkat csudálatosan meglepett és akkor, ama óhajunknak adtunk kifejezést, bárha ez intézet vezetősége ilyenmü előadásait megismételné, állandósítaná, többször nyújtván alkalmat ez által ugy

szülőknek, valamint a tanügy iránt érdeklődőknek — ifjúságunk páratlan művészies és előkelő neveltetéséről közvetlen meggyőződést szerezhetni.

Főgimnáziumunk első nyilvános fellépése óta egy hosszú esztendő telt el, mely idő alatt ifjúságunk — mint ezt a múlt vasárnapi matinéja bizonyítja — a zene- és ének művészet terén oly jártasságra tett szert, mellyel teljes elismerésünket és osztatlan tetszésünket vivta ki és városunkban valóságos „hors concours“-sá telté.

A dicsőség és győzelem babérja első sorban is ez előadások megteremtőjéi, a gimnázium lelkéi: Szentimrei István kir. igazgatót, kit a tapintatos összehangolásért, úgy a kitűzött cél, valamint a tárgysor változatossága és a nyújtott lelki élvezetért legmélyebb hálaikkal párosult igaz elismerés illeti meg; másodsorban a tanári kart, főleg pedig Albrich János tanárt, ki mesteri kézzel oktatta be és dirigálta az ő ismeretes nyugodt, de szigorú modorával az ének- és zeneszámokat, újból fényes tanubizonyosságot adva kitűnő szakismeretének egyszersmind a jövőben is teljes biztosítékot nyújtva ifjúságunk művészi művelődésében.

Szolgáljon e fáradhatlan kitűnő szakembereknek legszebb jutalmul az előkelő hallgatóság nagyszámu érdeklődése, valamint ama igaz szívből fakadó lelkesedés és frenetikus taps, mellyel a tárgysor minden egyes számát honorálta.

A műkedvelői előadás legtöbbször egy rosszul sikerült főpróba szokott lenni, mert alig képzelhető el, hogy valami előre nem látott bosszantó csekélység, szerencsétlen véletlen azt meg nem zavarná, ily incidens azonban a vasárnapi matinén — eltekintve nemcsak a közreműködők, de a hallgatóságnak is a kellemetlen hőségtől tulmeleg teremben érthető szenvedéseitől — nem történt meg, sehol a tárgysor egy számában sem fordult elő komolyabb zavar, egy tökéletes előadásnak voltunk figyelmes hallgatói, melynél jobbat senki nem kívánhat.

Az ifjúság feladatát bátran, fiatalos hévvel, dicséretes elismeréssel fejtette meg; de még mielőtt az egyes számokat kritikánk alá vennénk, ki kell emelnünk a matiné legjobban sikerült és legszebb pontját az ifjúsági énekkar produkcióját, mely a maga nemében páratlan, tiszta összhanggal, szigorú ütemben énekelt, a fortékban meggyőző, hatalmas, a pianokban szerény, gyöngéd. Tisztelet a mesterüknek, hála és teljes elismerés a műkedvelés nivóján jóval fölül álló ily produkciónak!

A matiné Kéler B. magyar vigjáték nyitányával vette kezdetét, melyet az ifjúsági zenekar talán az előadott három szám közül a legprecizez-

ben és legtisztábban adott elő; az Erkel F. Bánkbán egyvelegében Thierfeld Mór VII. o. t. hegedű szolojában tűnt ki, melyet művészies könnyedséggel, kitűnő technikával, mély érzéssel adott elő és kétségkívül az egyveleg fénypontja volt; az orszoszer kitűnő ütemben jól megállta a helyét, ámbar e klaszikus és nehéz darabban a teremben uralkodó nagy melegtől a hurok lehangolódása kissé észrevehető volt; a befejező harmadik könnyed, tetszetős, ismeretes dallamu „Induló“-ban már újból biztos alapon volt a zenekar, a vidám szívet, lelket egyaránt megörvendeztető és katonás ütemben előadott fülbemászó magyar jellegű induló a hallgatóságra is ingerlően hatott.

Az énekkar által előadott „A kápolna“ és „Magyar népdalok“-at a leg-sikerültebbnek minősítettük; előbbiben a szoprán gyönyörű finomsággal, halk anyagi szendeséggel vezetett, míg a teli férfias tenor az összhangot kifogástalanul kiegészítette. Ájtatos érzéstől meghatottan lestük a következő egymásba olvadó orgonaszzerű akkordokat. Dicső, lelkes és teljes volt a hatás, a hallgatóság tetszése és elismerése is megfelelően nyilvánult. Utóbbiban a kedvesen összeválogatott népdalokban kivált a friss, a könnyed, vidám, fegyelmezett ütemével gyújtott és szünni nem akaró tapsvihart provokált.

Dicséret illeti a Katona J. „Bánkbán“-jából előadott jelenet szereplőit is; Györbirió István VII. o. t. mint Tiborc mély érzellemmel, jól alkalmazott hanglejtéssel és mozdulatokkal panaszkolta el Bánk nádor szerepét, a megindítóan szavaló Comsa György VII. o. tanulónak. Eredeti alakítás volt. Az együgyű paraszt (Szentjóni Szabó Lászlótól) szerepében Licht Lipót VI. o. t. ekszcellált, ki a satirikus, irónikus költeményt temperamen tumos, de nem tulzott mozdulataival kész színiművészi talentummal — jól adta elő.

A matiné befejező száma előtt az intézet kir. igazgatója: Szentimrei István rövid, de nemes lelkesedéstől áthatott magasztos szavakban tolmácsolta a matiné jövedelme hováfördítésének célját, hálás köszönetét kifejezve, úgy a vármegye alispánjának az üléselőző terem készséges szíves átengedése, — valamint az áldozatkész közönség nagyszámu megjelenéséért.

Meghatottan távoztunk áll. főgimnáziumunk ez idei minden tekintetben jól és szépen sikerült matinéjéről, a jövőre is fentartva meleg érdeklődésünket e kiváló intézet iránt, mely vármegyénk disze — büszkesége. DR. H. O.

— Személyi hír. Elischer József, kir. tanácsos, tankerületi kir. főigazgató, f. hó 31-én a határozati vonattal

városunkba érkezett s mint elnök vesz részt a június hó 1., 2. és 3-án tartandó szóbeli érettségi vizsgálatokon. Lapunk jövő számában az érettségi vizsgálatok eredményéről részletesen be fogunk számolni t. olvasóinknak.

— A fogarasi m. kir. állami főgimnázium évzáró vizsgálatai a következő sorrendben lesznek: Junius 8-án d. u. 4 órakor tornavizsgálat. 14-én d. e. 7 órától magántanulók írásbeli vizsgálat; d. u. 2 órakor izraelita hittan. 15-én d. e. 8 órakor róm. kat., gör. kat., gör. kel., ág. h. ev., ev. ref. unitárius hittan; d. e. 10 órától szóbeli magánvizsgálat. 17-én d. e. 8 órakor magyar- latinnyelv I. o., számtan-rajzoló mértan II. o., d. u. 3 órakor magyar-, latin- németnyelv V. o., természettan- mennyiségtan VII. o. 18-án d. e. 8 órakor magyar-, latin- németnyelv III. o., mennyiségtan- rajzoló mértan IV. o., d. u. 3 órakor magyar-, latin- németnyelv VI. o. 19-én d. e. 8 órakor természetrajz- mennyiségtan V. o., magyar-, latin- németnyelv VII. o., d. u. 3 órakor földrajz- természetrajz I. o., magyar- latinnyelv II. o. 20-án d. e. 8 órakor mennyiségtan- rajzoló-mértan III. o., görögnyelv, görögpótló-irodalom és történelem VI. o., d. u. 3 órakor történelem, természetrajz IV. o. 21-én d. e. 8 órakor számtan, rajzoló-mértan I. o., görögny., görögpótló irodalom, történelem VII. o., d. u. 3 órakor földrajz, természetrajz II. o., görögny., görögpótló-irodalom, történelem V. o. 22-én d. e. 8 órakor magyar-, latin-, németnyelv IV. o., természetrajz, mennyiségtan VI. o., d. u. 3 órakor történelem, földrajz III. o. 24-én d. u. 4 órakor románnyelv. 25-én d. e. 8 órakor francianyelv és gyorsírás. 26-án d. e. 8 órakor egészségtan. 29-én a bizonyítványok kiosztása.

— Nyilvános nyugtázás és köszönet. F. é. május hó 26-án rendezett matinénkon felülfizettek a következők: Filippovich Alajos honvédezeredes, Pokol Sándor, Dr. Rosenberger János 4—4, Dr. Hámorszky Oszkár, Dr. Schul Albert, Schul József, Thierfeld Lipót, Váró Béni 3—3, Deutsch Lipót, Gremesberger Alajos, Dr. Kelemen Adolf, Novák János, Schul Henrik, Taglicht Józsefné, Várnai Sándor 2—2, Belle Sándor, özv. Fleissig Lipótné, Freund Adolf, Hirschhorn Frigyes, Dr. Hochmann Nándorné, Kovács János, Neumann Izsák, P. Steinburg Frigyes, Thierfeld Dávid, Thierfeld Henrik 1—1 és Szentimrei István, 2 kor. 20 fillért, összesen 53 korona 20 fillért. A 174 kor. 20 fill. bevételből levonva a 14 kor. 20 fill. kiadást, 160 kor. maradt a jótékony célokra. Ebből 60 K. a József kir. herceg Szanatoriumnak, 100 K. pedig az ifjúsági zászlóalpnak jutott. A felülfizetésekért e helyen is

hálás köszönetet mond az állami főgimnázium igazgatóságára.

— **Hálaadó istentisztelet.** Felsőes Urunk és Királyunk dicső megkoronázásának 40 ik évfordulóját az izraelita hitközség f. hó 8-án, Szombaton d. e. 11 órakor templomában hála istentisztelettel ünnepli, mely alkalomból Dr. Kelemen Adolf megyés főrabbi hitszónoklatot tart.

— **Junius 8.** A király koronázási évfordulóját, mivel 40 éves lesz, az idén nagy, ünnepélyes jubileum keretében üli meg az ország, mely három millió négyszáz ezer koronájába fog kerülni Magyarországnak. Szép, magasztos dolog ez szó sinés róla, törhetetlen hűség a korona iránt, csak azután valami pótdadó emelést ne vonna maga után!

— **„A fogarasi asszonyok.“** Csak hírből ismert, de személyesen alig látott ugynevezett képviselőnk, (ugyan kit képvisel és hol? Szedő) Mikszáth Kálmán betöltötte eddigi óriási tevékenységét, amelyet 25 év óta képviselt „szeretett“ (P jó vice! Szedő) kerülete érdekében oly igen buzgón folytatott. „Szelistyei asszonyok“ című regényéből ugyanis „Fogarasi asszonyok“ címen vig operát írtak és így megtette kerületével szemben a kötelességét, híressé téve annak asszonyait. Érdekes és eddig nem tapasztalt következetességre mutat az a tény, hogy valamint a legnagyobb magyar író a magyarság ellenére a szász és oláh szavazók választották Fogaras képviselőjévé, úgy a fent említett vig operát is nem Magyarországon, hanem Drezdában fogják ez év augusztusában bemutatni. Még sem mondhatjuk hát, hogy nem tett semmit Fogarasért, mert ime hírünket elviszi a külföldre is. Csak arra vagyunk kíváncsiak, vajjon a fogarasi magyar, vagy a szász és oláh asszonyokat éneklie meg, és hogy vajjon nem ugy-e mint egyszer a főorvost?

— **Meghívó.** A fogarasi állami elemi iskola tanítótestülete, Ó cs. és apostoli királyi Felsőes magyar királyi koronázásának 40-ik évfordulója alkalmából, folyó évi június hó 8-án délelőtt 8 órakor az iskola helyiségében iskolai ünnepélyt rendez, melyre az iskola gondnokságát, a szülőket és érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság. Ünnepi sorrend. 1. Himnusz. Éneklie az összes növendékek. 2. A király-koronázás 40-ik évfordulója. Felolvassa Gábor Dániel a IV. o. tanítója. 3. Ima. Elmondja Demeter József V. o. tanuló. 4. Magyarország megkoszorúzott térképe előtt rövid beszédet mondanak egy IV. o. fiú és lány tanuló. 5. A hazáért. Szavalják Dregics György és Dóka Gergely V. o. t. 6. Árpád apánk... éneklie az V.—VI. o. növendékek. 7. Ezer év. Szavalja Kámpfián Jusztina V. o. növendék. 8. Ébresztő. Szavalja Jakab Mihály VI. o. tanuló. 9. Hazám. Szavalja Zornik Katalin V. o. növendék. 10. A magyarok istene. Szavalja Györbír Sándor V. o. t. 11. Záróbeszédet tart Szentgyörgyi József igazgató. 12. Szózat, éneklie az összes növendékek. Az ünnepély után az összes növendékeket a saját hitfelekezetük templomába vezetik a tanítók hálaadó istentiszteletet hallgatni.

— **A honvédpáncsnokság figyelmébe.** Több oldalról panasz érkezett be hozzánk, hogy a dobosok, trombitások a honvédség köréből, délutánonként a városligetbe járnak tanulni, gyakorolni a dobolást és a trombitálást. A városliget egy edüli sétáló- és

üdülő-helye a fogarasi publikumnak, akik bizonyára azért mennek oda, hogy a napi fáradságok után kipihenjék magukat testileg, szellemileg. S most délutánonként a dob- és trombitászó diszharmoniója zavarja meg az ottan eltöltött harmonikus perceket; de ismervén a honvédpáncsnokság humánusságát s előzékenységét a civilekkel szemben, bizonyára meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket aziránt, hogy a csendzavaróknak más alkalmasabb helyet szemel ki a gyakorlásra és tanulásra.

— **Értesítés.** Dicsőségen uralkodó I-ső Ferenc József apostoli királyunk Ó Felsőes megkoronázásának 40 éves évfordulati napján, 1907. június 8-án d. e. 9 órakor az alkalmi reggeli istentisztelettel együttesen, illetve annak folytatásául a fogarasi ev. reform. egyházközség tanítótestülete, az iskolai növendékek közreműködésével ének, szavalat és alkalmi beszéddel kapcsolatosan, a hitfelekezet templomában iskolai koronázási emlékünnepélyt tartand; melyre a szülők és gyámok, valamint az iskola iránt melegen érdeklődők ezennel tisztelettel meghívattak. A fogarasi ev. ref. elemi iskolák igazgatósága.

— **Hangverseny.** F. hó 8-án nagyszabású hangversenyt tart a nagyszabású elismert kitűnő Hermánia dalárda és a műsorból itélve egy kellemes estét fog szerezni a fogarasi intelligens közönségnek. Jegyeket már 4-étől kezdve előre lehet váltani Thierfeld Dávid könyvkereskedésében.

— **Urnappja.** A katolikus világnak ezt az egyik nagy ünnepét Fogaras katolikusága a szokott fényvel és pompával ülte meg. A ferenerendi barátok templomából indult ki a processzió s elmenvén a várkapolnába fölkereste a piacon levő szép zöld sátrakat s azután az ünnepség véget ért. Az urnapi körmenetben a katonaság is részt vett a maga pompájával és „Salven feierektől“ hangzott a levegő, melyek mind kifogástalanul sikerültek.

— **Utcasapítás.** Egy idő óta itt is az jött divatba, hogy némely háztulajdonosok, de maga a hatóság is az utcákat, gyalogjárókat — minden előleges öntözés nélkül — csak szárazon — nappal separteti. Hogy mit tesz az: nappal söpörtetni az utcákat, azt bizonyára mindenki tudja, csak az nem, aki separtet. A köpötekből, piszkoktól származó bacillusok fölszállnak, repülnek a porfelhőkkel s kész sokszor a nyavaja, betegség. Ha már csak ugyan separtetni akarjuk az utcákat, hát csináltassuk azt éjszaka, amikor nem igen járnak az utcákon s öntöztessük az utcákat, tereket naponkint gyakrabban, nem csak egyszer s azt is proforma!

— **Lopások.** Korlea Péter fogarasi lakos május hó 20-án Dénes Károly szücsmeister, fogarasi lakostól 982 koronát ellopott. A tettest elfogták és a járásbírósnak átadták. — Bartus Györgyné brázi lakos Stán János berivoji körjegyző szekereiről a május hó 24-én megtartott országos vásár alkalmával Fogarason egy vég gyapjuszövetet ellopott. A nyomozás folyik.

— **Magyar Otthon.** Elsőrangú penzió a város központján. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett szobák külön bejáratú, villanyvilágítással.

— **Gyapjuvásár.** Az idei miskolci gyapjuvásár június 19-én fog megtartatni.

— **A husdrágaság ellen.** Sorra megmozdulnak a törvényhatóságok, hogy orvoslást kérjenek a kormánytól az ellen a súlyos

gazdasági csapás ellen, amelyet az országos husdrágaság előidézett. A napokban Kolozsvár város törvényhatósága intézett ez ügyben feliratot a kormányhoz, amelyet pártolás és hozzájárulás céljából ma megküldöttek vármegyénk törvényhatóságának is.

— **A földmivvelésügyi miniszter rendelete.** A földmivvelésügyi miniszter valamennyi város és megye, így Brassó megye törvényhatóságához is körrendeletet intézett a vízrendőri ügyekben követendő eljárás tárgyában. Rendeletében a miniszter hatályon kívül helyezi elődének ebben a tárgyban kiadott rendeletét és elrendeli, hogy ezentul a kulturmérnöki hivatal a helyszíni tárgyaláson hatósági szakértőként való közreműködése végett minden oly esetben megkeressék, midőn a panaszból kitűnik, hogy a tárgyi tényállás kiderítése, megállapítása és a helyes intézkedés megtétele körül a műszaki támogatás nem nélkülözhető.

— **Kivándorlásra való csábítás.** A kereskedelemügyi miniszter körrendeletet intézett a postahivatalhoz, hogy legújabbán G. Schyns antperpeni vasuti és hajóügynök küld nagyobb mennyiségben kivándorlásra csábító nyomtatványokat Magyarországra, ezért utasítja a hivatalokat, hogy ennek a cégnek nyomtatványait a kitiltott sajtótermékek módjára kezeljék, a zárt leveleiről pedig az illetékes szolgabíró, vagy rendőrkapitányt értesítsék.

— **Jutalmak faiskolakezelésért.** A földhitelintézet alapítványából a földmivvelési miniszter huszonegy jutalmat tűzött ki olyan tanítók részére, akik faiskolákat kezelnek és a fatenyésztés terén szembeűnő sikert mutatnak fej. A huszonegy jutalom egy hatszáz, két négyezszáz és tizenhét százkoronás jutalomra oszlik. Pályázati kérvényeket július elejéig ahhoz a tanfelügyelőhöz kell a földmivvelésügyi miniszterium címére benyújtani, akinek tankerületében a folyamodó tanító működik. Kérvényező folyamodványa mellé mellékelje faiskolájának vázlatos rajzát, részletes leírását korszerint az oltványokat és csemetéket és fajták szerint a kimutatást. A jutalmat az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Kertészeti Egyesület kebeléből összeállított bíráló-bizottság ítéli oda.

— **Változás a határszéli rendőrkapitányságnál.** A belügyminiszter Késmárky Dezső brassói határszéli kapitányt áthelyezte Pancsovára és helyébe Orosdy Lajos határszéli rendőrkapitányt nevezte ki.

— **Betöltendő helyek a honvéd hadapródiskoláknál.** A honvédelemügyi miniszter most írta ki a pályázatot a pécsi és nagyváradi honvéd hadapródiskoláknál az 1907—1908-ik években betöltendő helyekre. Pályázati folyamodványok július hó 10-ig nyújtandók be a pécsi honvéd hadapródiskola parancsnokságánál. A fölvételi vizsgák szeptember 16—20-án eszközöltetnek. Az összes fölvételi föltételek a honvédelemügyi miniszter által kibocsátott tájékoztatóból tudhatók meg, mely könyvkereskedői uton szerezhető meg. A pécsi honvéd hadapródiskolánál Pécs sz. kir. város két és Frigyes kir. herceg egy alapítványi helye töltendő most be, míg a pécsi és nagyváradi hadapródiskolánál 27 alapítványi hely vár betöltésre.

— **Turista naptár.** — A fakadó tavasszal, amikor a kirándulások kezdődnek, megjelent az Erdélyi Kórpát-Egyesületnek f. évi turista naptára is, hogy mint turista irodalmunkban hézag pótló munka a természet

kedvelőknek és az egyesület tagjainak a túristaság gyakorlására tanácsokkal, tervezzel, az egyesület ügyeire, kedvezvényeire, szervezetére vonatkozólag pedig felvilágosításokkal szolgáljon. A naptár elő részét általános tudnivaló, Kolozsvár látivalói és a postai díjszabás stb. töltik ki. Ezután a naptári rész célszerű beosztással, jegyzeteknek való helytel, tiszta lapokkal következik, hogy a turista megfigyeléseit, tervezzet felírassa. Dr. Hermann Antaltól Szovátáról egy költői lendülettel megirt cikk gyönyörködteti ezután az olvasót. A cikkelyhez 2 kép is van csatolva. Erre a parajdi sóbányák kedves képe látható, Csávok Gézának Parajd községről és vidékének kiránduló helyeiről irt hangulatos ismertetésével. Turista tanácsadó és 27 kirándulási tervezet kelt ezután érdeklődést. A természetek mind Kolozsvárról kiindulólóg vannak egybeállítva, de bármely vidéken lakó a vasúti menetrendet számításba véve, azokat a maga céljainak megfelelően könnyen módosíthatja. Turista ötletek címen újra Hermann Antal dr. irt kedves és közkedveltségnek örvendő szellemi sziporkákat. Erre az E. K. E. központjának 1907. évi nagyszabású kirándulási tervezete következik 28 kirándulással, melyekhez a vonal mentén bárki hozzáfutlakozhatik. A program kiterjed a Biharhegységre is. A naptár zömét különben az E. K. E. menedékházak, turista szállók és a tagok részére szerzett kedvezmények alkotják. A naptárból látható, hogy az E. K. E. mennyire szolgálja nemcsak a közszükségletet, hanem a csekély 6 korona tagsági díj ellenében a tagok érdekeit is. A vászonkötésben megjelent naptár ára 1 kor. Megrendelhető az E. K. E. központi irodájánál Kolozsvárt (Mátyás- király-utca 3. sz.) A tagok arcképes igazolójukhoz mellékelve díjtalanul kapják.

FERENCZ JÓZSEF keserűvíz

páratlan gyógyhatású aranyérmél.

Kérje ingyen

és bérmentve magyar nyelvű, gazdagon illusztrált főárjegyzékemet, 3000-nél több rajzzal, mindennemű nikkelt-, ezüst- és aranyórák, valamint mindennemű szolid arany és ezüst áruk, hangszerek, acél- és bőrárak stb.-ről eredeti gyári árban.

Nikkel remontoir óra	K 3.-
System Roskopf patent óra	K 4.-
Svájci ered. syst. Roskopf pat.	K 5.-
Bejegyzett „Sas Roskopf“ nikkelt remontoir	K 7.-
Ezüst rem. óra „Gloria“ művel	K 8.40
Ezüst rem. óra dupla fedéllel	K 12.50
Ébresztőóra K 2.90 Konyhaóra	K 3.-
Schwarzwaldi óra K 2.80 Kukóra	K 8.50

Minden óráért 3 évi írásbeli jótállás. Nincsen kockázat! Becserélés megengedve vagy a pénz vissza!
Első órágyár Brűx.

KONRAD JÁNOS

cs. és kir. udvari szállító
Brűx 1422. szám. (Csehország.)

^ Nátha és köhögés gyötrik ismét az emberiséget. A természet azonban nem hagyott tehetetlenül bennünket s többféle gyógyszer adott ezen betegségek ellen, melyek között a leghatásosabb és leggyorsabban segít a „Sirolin Roche“. Ezen kellemes ízű, teljesen méregmentes szer megszünteti a náthát és köhögést, sőt súlyosabb természetű tüdőbajt is a legrövidebb időn belül; emeli az étvágyat és indirekt uton a testsulyt s ott, hol a betegségnél láz mutatkozik, az, ezen szer rendszeres használata mellett, szintén elmúlik.

Ennélfogva a „Sirolin-Roche“ különösen a jelen időszakban egy családnál se hiányozzék, hogy a kezdetleges tudóhurtnál is használva, annak továbbterjedését megszüntesse. Ezen szer kapható minden gyógyszerertárban.

TANÜGY.

„Közügyesség az elemi népiskolában különös tekintettel a famunkákra.“

Legelső sorban is előrebocsátom, hogy az itt látható famunkákat nem az új tanterv kényszerítő hatása alatt készítettem, a miről az itteni — e vidéken való három évi működésem is tanuskodik, mivelhogy aki az évvégi vizsgálataimon részt vett, láthatta mindezeket és még sok másféle famunkákat is a vizsgálaton csoportosítva.

Tanítókodásom első évétől gyakoroltatom a famunkák készítését s ezen idő alatt — mondhatom — sok hasznos és kellemes percet szerzett úgy nekem, mint tanítványaimnak eme munka gyakoroltatása.

Mert hiszen eme munkák gyakoroltatása által elérjük azt a célt, hogy tanítványaink bizonyos gyakorlati ügyességeket sajátítanak el, fejlesztjük a szépérzéküket, ápoljuk munkakedvüket; kedvet, szeretetet és tiszteletet ébresztünk a testi munka iránt. Ezen munkák által a nevelés, a gazdasági és szociális érdekeknek is hasznos apostolaivá szegődünk. Nézzük röviden eme három cél egyenkénti értékét.

Minden tanító elismeri magában — bár a legtöbben ezt hirdetni nem merik, nehogy a jó tanító híreket kockáztassák, — hogy manapság a mindenfokozatu iskolában sokat és sokfélét tanítanak a nélkül, hogy azokat a gyermekek magokkal vinnék át az életbe. Pedig Istenem — mennyivel jobban megbarátkoznának a mai szülők is — kik az iskolában csak a munkára többé kevésbé alkalmas gyermekeik elvonását látják — a népiskolával, ha ott nemcsak elméleti dolgokra tanítanak, hanem gyakorlatilag is alapoznánk. Hiszen az ilyenfajta kézimunka előállításában több nevelő, képző eszközre találunk, mint a könyv száraz szóhalmazában. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy a könyvet sutba dobjuk, hanem csak azt, hogy a sok könyv mellett ez is megfér, a nélkül, hogy a gyermek testi s lelki erejét meg-erőltetnők.

Csak nézzük meg 3—4 éves gyermekeket játszás közben! Nem vesszük-e észre, hogy miként vizsgálgatják játékaikat s mily örömmel török el, ha törékenyek. Mily örömet lelnek a kisdedek, ha szülőiknek vagy nagyobb embereknek látszólag segítenek a kertben, a mezőn, a konyhán és mindenütt. Avagy nem látjuk-e naponta mint építenek házat hantokból, csatornákat, patakot, folyókat, tavakat homokból. Mint ültetik kis homokkertjeikbe a száraz galyat, virágokat stb. Mindezek alapján tehát észre kell vennünk, hogy már a kisdedek örömet találnak a munkában. Ezen munkák által tehát mi csak tovább akarjuk képezni eme tevékenységi ösztönt. A munka azonban csak úgy válik az ember boldogságának egyik tényezőjévé, ha azt kedvel, szeretettel csináljuk. Erre azonban az embert, mint minden egyébre nevelnünk kell. Ugyebár a kisdedet a megfigyelő ösztöne készíti arra, hogy kedves játékát összetörje, de ugyanakkor fölébred benne a tevékenységi ösztön is, mert hiszen

észre vesszük, hogy azonnal szeretné azt újra meg is csinálni. Nevelésünk helyes eljárásában tehát eme mindkét ösztönre figyelnünk kell. Ezt pedig tisztán elméleti foglalkozással vagy igen nehezen vagy egyáltalában nem érjük el.

A mai iskolában is dolgozunk, hiszen a szellemi munka is dolog! Igen ám, csak hogy a kettő között a különbség óriási. Egyes ilyen tárgyak elkészítése közben tudja az a gyermek munkálkodásának célját, míg az alkotmánytan, természetrajz, természettan stb. tárgyaknál gyermeki felfogásával nem ismeri oly könnyen fel eme tárgyak hasznát, értékét, Ezen munkák tehát szeretetet ébresztenek a gyermeknél a munka iránt. S ezenkívül rendre, pontosságra és tisztaságra is szoktatja a növendékeket.

Ugyanezeket megkívánjuk a tanulóktól ezen munkák nélkül is. Csakhogy ezek által minden könnyebben és maradandóbban elérhető! Mert tegyük fel, valamelyik tanuló a kender tilolónál eltéveszti az egyik csapot rövidebbre faragja, a tanítónak nem kell szólnia semmit, pontatlanságára önmaga rájött s ki is javítja, s máskor figyelmesebben dolgozik. S ezt a figyelmeséget magával hozza be a szellemi foglalkozásokhoz is, mert már több gyermeknél tapasztaltam, hogy a kézimunka nem ismerése előtt figyelmetlen, szórakozott, piszkos volt, míg azután mindezekről leszokott.

Mindnyájan tudjuk, hogy tanításunk sikere mennyire függ a tanulók figyelmeségétől. Ennek felkeltése, ébrentartása már kizárólag a tanító rátermettségétől függ. Csak hogy itt ismét tapasztaljuk a látszólagos és tényleges figyelmet. Mert bizony akárhányszor előfordul, hogy valamelyik tanuló úgy néz figyel reánk, mintha minden szavunkat beemlézni akarná, csak mikor fölszólitjuk, vesszük észre, hogy lelke a messzeségben révedezett. Ezen famunkáknál azonban a legfigyelmetlenebb is figyelni kezd, a mint csak valamilyen új eszköz előállításának módjáról kezdek beszélni, amit annak tulajdonítok, hogy a gyermek szereti a tárgy elkészítését megtanulni, de ha nem figyel, már előre tudja munkája sikertelenségét. Ezen munkák tehát a figyelem fejlesztésére is hasznosaknak, sőt nekem nélkülözhetetleneknek bizonyultak. A szorgalom fokozását is benne leljük fel. Mert mint láttuk, minden gyermek szeret dolgozni, s munkája eredményében gyönyörködni, de ha nem dolgozik, nincs látható eredmény, a mit pedig egyik gyermek sem akar.

Nemes versenyre helyesebben serkenti a tanulókat, mint a többi tárgyak. Mert míg a többieknek rendszerint a tanító dicsérete vagy feddése adja tudtára a tanulóknak az eredményt; addig eme munkáknál önmaga ítéli meg munkája eredményét. Mert hiszen ő maga megítéli vajjon jól végezte-e munkáját vagy rosszul.

Sőt a jellemképzésben is hathatós támogatást lelünk ezen munkákban, mert elszoztatja a gyermeket a tértlenségétől, amely pedig nemcsak a gyermeket, hanem a felnőttet is bűnre csábítja; de ha a gyermek az iskolában elsajátított bizonyos ügyességet, azt otthon, libák őrzése alkalmával, [pásztorokdása ideje alatt gyakorolni fogja.

Az előadottakban röviden vázolni akar- tam csak ezen munkák nevelő értékét, a melyet, ha elértem, — bár egyeseknél is — céloznak megfelelttem s tanító kollégáimnak amugy is terhes munkájok megkönnyebbité-

séhez egy porszemmel hozzájárultam s tanítványaink szellemi fejlődésének előrehaladását könnyebb alapon s tartósabban az életbe átvinni megkíséreltem.

Ezen munkák gyakorlásának fontosságát még gazdasági és szociális szempontból is mérlegelni és ismertetni kellett volna, de mivelhogy a tárgysorozat utolsó pontja, mintegy intelem a rövidségre, ettől elálltam, de ha a tisztelt tag urak érdeklődnek e munkák eme hasznára is, a jövő alkalommal szívesen rendelkezésükre állok.

Koczás Gyula,
áll. ménes int. ig. tanító.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DÁVID.

258/1907. végrh. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszabonyi kir. törvényszéknek 1901 évi 5808. számú végzése következtében Dr. Russu Oktáv nagyszabonyi ügyvéd által képviselt Albina nagyszabonyi társai ellen 730 kor. s jár. erejéig 1902. évi január hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1250 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 11 bival, 2 tehén, 1 csikó, törökbuza, fa nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a fogarasi kir. járásbíró 1907. évi V. 240/1 számú végzése folytán 730 kor. tőkekövetelés, ennek 1901. évi dec. hó 21. napjától járó 6% kamatai, és pedig összesen 75 kor. 6 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig, Vojta község házában leendő megtartására 1907. évi június hó 20-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Fogaras, 1907. évi május hó 29-én.

Gyárfás Ferenc,
kir. bir. végrehajtó.

Sz.: 1450—907. tkvi.

ÁRVERÉSI HIRDET. KIVONAT.

A sárkányi kir. járásbíró, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fuiorea György Mária kucsulátai lakos végrehajtónak Fuiorea Áron kucsulátai lakos végrehajtást szenvedő elleni 45 kor. 60 fill. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a sárkányi kir. járásbíró határában fekvő) a kucsulátai 24. sz. tjkvben Fuiorea György, Fuiorea Áron és Fuiorea György a Györgyé nevében álló 1343, 1344/1 hrsz. egész ingatlanra 240 kor.

1657/1	"	"	"	140	"
1706	"	"	"	150	"
1786/1	"	"	"	200	"
2107/2	"	"	"	55	"
3836/2	"	"	"	60	"
3931/1	"	"	"	180	"

a kucsulátai 362. sz. tjkvben 12/3, 13/3. hrsz. ingatlanból Fuiorea Áron 1/4-ed jutalékára 125 kor. ezennel megállapított kikiáltási

árban az árverést ezennel elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1907. évi június hó 26-án délelőtti 9 órakor Kucsulátai község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtnak fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett úrfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Sárkány, 1907. április hó 5-én.

A kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

Werzár Győző,
kir. albiró.

Egy jó karban

levő pedál nélküli

CIMBALOM

eladó:

Borsai Géza üzletében.

Felhívás.

A „Fogarasi Első Temetkezési Egylet” igazgató választmánya ezennel közhírré teszi, — mivel az Egyletnek több fizető tagja a rendes járulékok lefizetése után a tartalékba

lépett — több új tagot vesz fel. Jelentkezéseket tömegesen is elfogad és a tagsági könyveket 8 nap alatt kiadja. Jelentkezhetik 15—50 éves korig mindenki, aki egészséges és 2 K 80 fill. felvételi díjat lefizeti.

Jelentkezni lehet Szentpáli Gyula elnök, Botha Károly pénztáros, Parászka Lajos jegyző, Leogyel Ferenc és Bostian Demeter pénzeszedő birtokosoknál.

Az igazgató választmány.

EGY CSINOS LAKÁS.

2 nagy szoba, konyha, kamra,
ujabb házban, villanyvilágítás-
sal, október 1-től

== KIADÓ ==

Bővebbet:

Görög-utca 28. szám alatt.

Világkiállítás Szt. Louis 1904 legfőbb kitüntetés Grand Prix

Globusz
Fehérszítő
Kivonat

minden más tisztítószer felülmúl

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,
sorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók
örlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

THIERFELD DÁVID

könyvnyomda, könyv-, papír-, zeneműkereskedés, nyomtatványraktár
FOGARASON.

Ajánlja ügyvédi, bírósági és közigazgatási nyomtatvány raktárát.

Oly nyomtatvány, mely raktáron nincs, a legrövidebb idő alatt szállittatik. — Továbbá:

névjegyek, címkártyák, eljegyzési és

esküvői értesítők, meghívók, magán

és üzleti levélpapírok, levélborítók,

számlák, fakturák, memorandumok,

étlapok, körlevelek, gyászlapok, fal-

ragaszok s mindenféle nyomtatványt.

Izléses kiállítás!

Olcso árak!

Gyors szállítás!

Mindennemű író- és levélpapírok a legjutányosabb gyári áron.

A fumei és péterfalvi papirgyárak raktára.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

== Brassóban. ==

Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.